

Fine Arts
ISSN: 1308-7290 (NWSAFA)
ID: 2020.15.1.D0251

Status : Research Article
Received: 06.08.2019
Accepted: 15.01.2020

Sevim Karaalioğlu

Istanbul Kültür University, svmkaraali@gmail.com, Istanbul-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2020.15.1.D0251
ORCID ID	0000-0003-1678-9168
CORRESPONDING AUTHOR	Sevim Karaalioğlu

SERGİLEME TASARIMLARINDA TİPOGRAFİ KULLANIMI

Öz

Grafik tasarım alanında etkili sunum olanağı sağlayan sergileme tasarımı, bir fikri, bir kavramı ya da ürünü geniş kitlelere duyurmak ve aktarılmak istenen mesajı yaratıcı uygulamalarla hedef kitlesine iletmektir. Günümüzde bilginin ulaşılabilir hale gelmesi beraberinde karmaşık bilgiyi planlı ve düzenli hale getirme ihtiyacını da artırmaktadır. Bilgi aktarımı ve iletişim açısından sergi mekanlarına ve sergileme tasarımı uygulamalarına her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla etkili bir sergileme tasarımı, nesnelerin sunumunun yanı sıra izleyiciyi heyecanlandıran, bilgilendiren, ilgi çekici, yaratıcı ve akılda kalıcı tasarımlarla mümkün olabilir. Sergileme tasarımlarında kullanılan tipografik uygulamalar izleyiciye mesajın içeriğini hızlı ve etkili biçimde anlatılmasına imkan sunar. Bu noktada sergi nesnelere, yapı, zemin, fon, ışık gibi zellikler de mekanın atmosferini etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sergileme Tasarımı, Mekan Tasarımı, Sanat Galerisi Sergileme Tasarımları, Görsel İletişim, Tipografi

THE USE OF TYPOGRAPHY IN EXHIBITION DESIGNS

ABSTRACT

The exhibition design, which provides an effective presentation in the field of graphic design, is to announce an idea, a concept or a product to a wide audience and to convey the message to the target audience through creative applications. Nowadays, the availability of information increases the need to make complex information planned and organized. In terms of information transfer and communication, exhibition spaces and exhibition design applications are needed more than ever. Therefore, an effective exhibition design can be made possible by the presentation of the objects as well as by the exciting, informative, interesting, creative and catchy designs. Typographic applications used in exhibition designs allow the audience to quickly and effectively explain the content of the message. At this point, features such as exhibition objects, structure, floor, background, light also affect the atmosphere of the place.

Keywords: Exhibition Design, Space Design, Art Gallery Exhibition Design, Visual Communication, Typography

How to Cite:

Karaalioğlu, S., (2020). Sergileme Tasarımlarında Tipografi Kullanımı, Fine Arts (NWSAFA), 15(1):44-51, DOI: 10.12739/NWSA.2020.15.1.D0251.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Sergileme tasarımı mekan, ışık, renk, tipografi, form gibi görsel ifade öğeleri ile bir hikaye oluşturarak, aktarılmak istenen mesajın izleyici ile buluşmasını sağlayan etkileşimli ortamlardır. "Sergileme tasarımı sergilenmesi istenen konunun insanla mekanda karşılaşması ve insanın aksiyonlarını başından sonuna yönetebilme ve bütünde serginin mesajını en etkili biçimde iletebilme becerisidir" [9]. Teknolojinin sunduğu olanaklar sergileme tasarımı uygulamalarına da farklı bakış açısı getirmektedir. Yaratıcı ve duygu uyandıran mekanlar tasarlamak izleyici ile önemli ortaklıklar kurmaktadır. Sergileme tasarımı uygulamalarında tipografi güçlü bir ifade aracıdır. Dikkat çekici, özgün, anlaşılır ve görsel etki uyandıran tipografik uygulamalar izleyicinin odak noktası haline gelmektedir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Günümüzde yeni ve etkin bir rol oynayan sergileme tasarımı, verilerin fazlalaşması ve giderek karmaşık hale gelmesiyle, bilginin tasarımı çok daha önemli hale gelmiştir. Sergileme tasarımlarında kullanılan görsel öğeler ve yaratıcı uygulamalar etkili bir sunum yöntemidir. Tipografik öğelerle mekan içerisinde farklı biçim ve teknikler kullanılarak zengin içerikler üretilmektedir. Yeni medya ve bilgi teknolojileri bu alanda yeni keşiflerin öncüsü olmaktadır. Tipografi, sergileme tasarımlarında üç boyut etkisi yaratır ve izleyiciye dinamik bir ortam sunar. Özellikle sanat galerilerinde görsel etki uyandırmak ve izleyici ile hızlı iletişim kurmak açısından tipografi çalışmaları değerli hale gelmektedir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Çalışmada sergileme tasarımlarında görsel ifade biçimi olarak tipografinin rolü vurgulanmaktadır. Sergileme tasarımı uygulamalarında tipografi kullanımı, tipografinin görsel dinamikleri, iletişimdeki rolü ve yaratıcılığının önemi sanat galerileri örnekleri ile birlikte incelenmektedir.

4. SERGİLEME TASARIMI (EXHIBITION DESIGN)

Geçmişten günümüze sergileme tasarımı, insanoğlunun biriktirme dürtüsünden gelmektedir. Bu biriktirmenin nedenleri arasında dinsel nedenler, yaşanmışlık, duygusal bağ, nesne ile geçirilmiş bir zaman dilimi, tarihi değeri gibi sebepler yer alır. Sebebi ne olursa olsun bu davranış şeklinin oluşturduğu ortak payda tarihsel ve kültürel aktarımın ve paylaşımın bir sonucudur [13]. 19. yüzyılda endüstri devrimiyle başlayan dünya fuarları ve bu alanda yapılan çalışmalar sergileme tasarımının önemini artırmıştır. Ülkeler bir araya gelerek kendi ülkelerini sergileme çabası içerisine girmişlerdir. 19. yüzyılda Sovyetler Birliği'nin ilk kuruluş yıllarında etkisini gösteren süprematizm sanat hareketinin önemli temsilcilerinden biri olan Lissitzky'in Rus pavyonu için hazırladığı tasarımı, kırmızı ve beyazdan meydana gelen bir dizi fotomontaj olmasının yanında, sergileme tasarımı için bir başyapıt özelliği taşır. Beş milyon ziyaretçinin gezdiği bu tasarım etkili bir tanıtım unsuru olup ülkeye de sosyal, ticari, ekonomik açıdan katkı sağlamıştır [7]. 1700'lü yıllarda Sanayi devrimi ile birlikte Avrupa'da ilk stand ve sergileme tasarımları genellikle ticaret amaçlı olsa da eğlencelerde düzenleniyordu. O tarihlerde şehre uzaktan gelmek macera gibiydi. Dolayısıyla uluslararası nitelik taşıyan ilk sergiler önemli bir buluşma noktası gibiydi [10]. Günümüzde sergileme tasarımları sergilemenin yanı sıra ürün tanıtımı, satışı artırma gibi amaçlar doğrultusunda hizmet etmektedir. Sergi alanları ve fuarlar bir fikrin, bir düşüncenin, bir hikayenin izleyicisi ile buluşmasıdır. "Sergi

baştan sona bir amaç veya temayla anlatı sunmak üzere sergileneceklerin, herhangi bir şekilde dzenlenerek bir araya getirilmeleridir" [12]. Bu noktada mesajın sunum şekli, kolay algılanabilmesi, dikkat çekiciliği, işlevsel ve ekonomik olması önemlidir. "Güzel, akklı olan herkesi etkiler. Gören beğenecek, gördüklerini unutamayacak. Estetik için ekleme sslere hiç gerek yok. Ekleme ss gözü saptırır, anlatımı ve algılamayı güçleştirir. Unutulmamalı ki, estetik sste değil, zdedir, biçimdedir" [8]. "Sergi tasarımı, sanatın işe dahil olduğu yerde sanatçı, küratör veya tasarımcıdan birini veya birden fazlasını işe dahil etme eğilimindedir" [12]. Bu noktada izleyici ve eserle kurulan bağ değer kazanır. Mesajın kolay bir biçimde algılanması, yaratıcı yaklaşımlar, merak uyandıran görsel öğeler önemlidir. Krauss'a göre; "Bir galerinin duvarındaki beklenmedik bir açıklık, uzaktaki bir nesnenin göze ilişmesine imkan vererek, bu görsel hareket izleyicinin dikkatini başka bir şeye, başka bir sergiye, başka bir ilişkiye, başka bir biçimsel dzeneye çekerek onu herhangi bir merkezden uzak tutar; izleyicinin dikkati, tek bir harekete aynı anda hem çekilir hem de dağıtılır" [11]. Sergileme tasarımı uygulamalarında etkili ve yaratıcı tasarımların yanı sıra bir bütün ve dzen içerisinde kurgulanması algıda kolaylık sağlamaktadır.

Sergileme tasarımları amaç ve işlevlerine göre çeşitlilik göstermektedir. "Sergileme tasarımlarını, kültürel/sosyal içerikli sergilemeler, ticari fuar sergilemeleri, sanat galerisi sergilemeleri ve müze sergilemeleri olmak üzere dört başlıkta toplamak mümkündür. Zamanla sergileme tasarımı türleri, birbirlerine çok benzer ve yakın olsa da, kendi arasında daha da ayrışmış, ayrışmaya da devam etmektedir" [6]. Sosyal içerikli sergilemeler, i ya da dış mekanda sosyal içerik taşıyan ve estetik değerler çerçevesinde hazırlanan tasarım uygulamalarıdır. Ticari fuar sergilemeleri, bir ürünü tanıtmak, ürünün satışını sağlamak ve ürünü hedef kitlesine etkili bir şekilde sunmaktır. "Ticari sergilerin %90'ı, sadece ticarete özgülenmiştir dolayısıyla ticari sergilerin halk için çok göz önünde olmadığı sylenilecek olsa da bu, dünya ekonomisini yönlendiren milyar dolarlık bir endüstridir" [12]. şirketlerin bir araya gelip, ürünleri hakkında bağlantı kurarak satış amaçlı hazırladıkları sergilemelerdir. Sanat galerisi sergilemeleri ise yaratıcı ve etkili yollarla eserin izleyicisine sunulmasıdır. Bu tür sergilemelerde mekanın esnekliği önemlidir. Mze sergilemelerinde zaman dilimi olarak uzun süre kalıcı olmasından dolayı diğerlerinden farklıdır. Modern müze anlayışının benimsenmesi ile birlikte ziyaretçiyi etkileyen, merak uyandıran, hikayesi ile birlikte bir mekanın tasarlanması söz konusudur.

5. SERGİLEME TASARIMINDA TİPOGRAFİ KULLANIMI (THE USE OF TYPOGRAPHY IN EXHIBITION DESIGN)

Sergileme tasarımlarında bir fikri, bir hikayeyi, bir düşünceyi aktarmada hedef kitle ile etkili iletişime olanak sağlayan görsel ifade biçimleri arasında tipografi yer alır. İnsanoğlu uzun yıllar sembollerden yalınlaşarak dönüşen harflerin tek tek anlamlandırarak bir dizge halinde yazıyı kullandı ve bu şekilde birbirleriyle ve çevresiyle iletişim kurdu. Harf (metal harfler: hurufat) tipografik dzenlemenin en temel öğesidir ve abecenin her bir harfini belirtir"[15]. Hayatın her alanında bilgi aktarımında, iletişim kurma ve görsel bir öğe olarak yaşamın temel parçası olarak kullanılmıştır. "Tipografi; dilin, insanlığın, form ve biçemlere yansımış varlık yansımasıdır" [16]. Tipografi zaman içinde gelişerek farklı biçim ve alanlarda etkili bir biçimde kullanılmaktadır. Bu alanda çalışmaları olan Gavin Ambrose ve Paul Harris tipografi hakkında şöyle der:

"Tipografi, yazılı bir fikrin görsel biçimde verilmesi anlamına gelir. Görsel biçimin seçimi, yazılı bir fikrin okunabilirliğini ve okuyucunun okuduklarına karşı duygularını önemli ölçüde etkiler. Binlerce olmasa da yüzlerce yazı karakteri vardır. Tipografi, nötr veya tutkuları canlandıran bir etki üretebilir; sanatsal, siyasi veya felsefi hareketleri sembolize edebilir ya da bir kişi veya kuruluşun kişiliğini ifade edebilir" [1].

Yazı kitap ve dergi sayfalarında, bilgilendirme grafiklerinde, kentsel alanlarda, iç mekan ve sergi tasarımı gibi hayatın her alanında bilgi aktarmak ve görsel etki uyandırmak amaçlı yer almaktadır. Tasarımlarda kullanılan fontlar ve yazı karakterleri kullanımı da bu noktada önemlidir. "Bir font karakterlerin, sayıların ve noktalama imlerinin aynı yazı karakteri, biçemi ve ağırlığındaki bir dizisidir" [14]. "Bir yazı karakteri, aynı özel tasarıma sahip karakterler, harfler, rakamlar, semboller ve noktalama işaretleri derlemesidir" [1]. Her bir yazı karakterinin belirli bir işlev ve anlamı vardır, bu nedenle kullanım alanları, hedef kitlesi, boyutu, rengi tasarımlarda bilgi aktarımı ve iletişimde önem arz etmektedir. "Bir resmin binden fazla kelimeye eşdeğer olduğu iddia edilir. Ama resimsel olarak göstermenin henüz mümkün olmadığı şeyleri açıklamak için metin gereklidir" [4]. Günümüzde görsel öğelerin yanı sıra metin ve yazı ile bilgi aktarımı etkili biçimde sağlanabilmektedir.

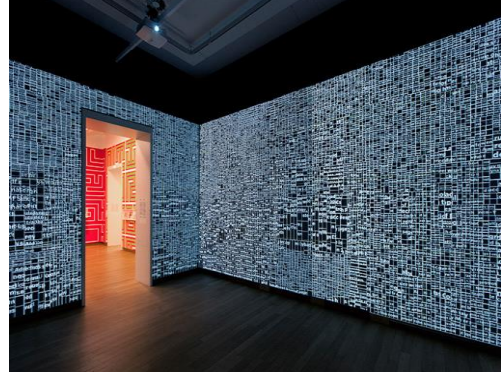
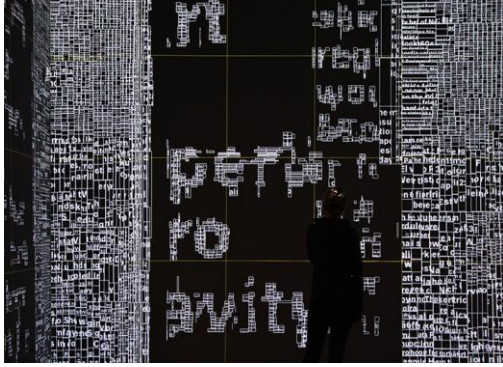
Hedef kitlenin hikaye aktarımında etkili olabilmesi için tipografinin boyutu, yazı karakteri seçimi, hiyerarşi önemlidir. "Ağırlık yoluyla vurgulama yaratmanın en iyi yolu, aynı punto ölçüsünde kalmak ve onu düzenli olandan kalına değiştirmektir. Üstelik ağırlığın ve ölçünün her ikisini, kalın başlık harfleri ya da daha büyük bir harf ölçüsünü kullanmak yoluyla değiştirmek olasıdır" [15]. Asıl aktarılmak istenen mesajın iyi belirlenmesi ve bu doğrultuda uygulamaların yapılması içeriğin amacına ulaşmasına imkan sunar. "Okunurluk, okuturlukla karıştırılmamalıdır; okuturluk bir yazı veya tasarım parçasının okuyucunun anlama becerisini etkileyen özellikleridir. Bir graffiti çalışmasına kelimelerin anlamını çözemsek de anlam yükleyebiliriz" [2]. Tasarımlarda metnin okunurluğunu güçleştiren öğelerden uzak durulması izleyicinin mesajı kolay algılamasına yardımcı olabilmektedir.

Görsel algı konusu, sergileme tasarımlarında özellikle fuar standı tasarımında ön planda tutulmalıdır. Bazı stand tasarımlarındaki grafik yazılar karmaşık ve görülmeyecek şekilde küçük ve az ışıklıdır ki bunlar açık ve net mesaj vermenin yanı sıra yorucu ve karmaşık bir ortam da yaratmaktadır. Zaman olarak da değerlendirildiğinde rahat görülüp kolay anlaşılır olması mesajın başarıya ulaşmasında önemli bir rolü vardır [5]. Sergileme tasarımlarında önemli bir nokta izleyici üzerinde kolay ve anlaşılır bir etki uyandıran hiyerarşik bir düzenin kurgulanmasıdır. "Hiyerarşi, düzenlemelere görsel bir kılavuz sağlayarak, farklı metin parçalarının birbirine göre önem derecesini belirtmek için kullanılan mantıklı ve görsel bir yöntemdir" [3]. Hiyerarşi ile karmaşık bilgi etkili biçimde mesaj izleyicisine aktarılır. Sergileme tasarımında görsel etki yaratmanın başka bir yolu da renk öğesinin kullanımıdır. Renk sergi mekanlarında bilgi aktarmak, karşıtlık, açıklık, canlılık yaratmak ve tipografiyi ön plana çıkarmak güçlü bir görsel ifade biçimidir. Bu bilgiler doğrultusunda etkili bir sunum aracı olarak tipografi kullanımı sanat galerileri sergileme tasarımlarında izleyicisi ile buluşmaktadır.

6. SANAT GALERİLERİNDE TIPOGRAFİK SERGİLEME TASARIMI ÖRNEKLERİ (EXAMPLES OF TYPOGRAPHIC EXHIBITION DESIGN IN ART GALLERIES)

Sanat galerilerinde amaç izleyici ile mekan arasında bir bağ kurarak hikayenin doğru, akılda kalıcı, sürdürülebilir biçimde

aktarımını sağlamak ve yaratıcı uygulamalarla izleyiciyi çekmesi hedeflenmektedir. 2013'te Amsterdam'da Jurriaan Schrofer'in Stedelijk Müzesi'nde yer alan Lust galerisinde dinamikler konseptiyle ve tipografik kurulumlarla hazırladığı sergileme tasarımları dikkat çekicidir (Görsel 1 ve Görsel 2). Teknoloji ve tipografik uygulamaların bir araya gelmesiyle etkili bir tasarım oluşturulmuştur.

Görsel1. Sergileme tasarımı örneği [17]
(Figure 1. Exhibition design example)

Görsel 2. Sergileme tasarımı örneği [18]
(Figure 2. Exhibition design example)

Sergileme mekanlarında izleyici mekanla sürekli etkileşim halindedir. Tasarımcı yaratıcı uygulamaları ile bu bağı güçlendirerek izleyicisini olayın içinde canlı tutmayı sağlamalıdır. New York'taki Industria Superstudio'da 'Exhibitionism-Rolling Stones' sergisi için hazırlanan çalışma Rock 'n' Roll Band adı verilen grubunun 50 yıllık kariyerini bir dizi tematik enstalasyon aracılığıyla izleyicisine sunmaktadır (Görsel 3). Siyah beyaz renklerden oluşan seri tasarımı tipografi ve görüntünün birleşimi görsel bir etki uyandırmaktadır.

Görsel 3. Sergileme tasarımı örneği [19]
(Figure 3. Exhibition design example)

Kore Seoul'de düzenlenen TypoJanchi2015 4. Uluslararası Tipografi Bienali kapsamında hazırlanan tipografik kurulumlar biçim, form, renk, yapı ve modern yazı karakteri ile dinamik ve etkileşimli bir ortam sunmaktadır (Görsel 4). Bienal başlığına ve temasına uygun şehir, cadde ve kamusal alanlar hakkında yansıtıcı ifadelerin yer aldığı büyük ölçekli bir uygulamadır. Sanat galerileri için hazırlanan sergileme tasarımlarında ziyaretçi üzerinde görsel bir etki uyandıran, harekete geçiren, bilgi aktaran tipografik öğeler etkili bir sunum yöntemidir. Bunun yanı sıra sergi tasarımlarının mekan içinde estetik bir görüntüye sahip olması değerli olmaktadır.

Görüntü 4. Sergileme tasarımı örneği [20]
(Figure 4. Exhibition design example)

Brno'daki grafik tasarım, eğitim ve okulların ele alındığı 26. Uluslararası Grafik Tasarım Bienalinde kapalı programlarda tartışma, kurallar ve bozulmalar tipografik bir düzenleme ile izleyicisine aktarılmaktadır (Görsel 5). Mesaj açık, anlaşılır ve hiyerarşik bir düzen içinde hedef kitlesi ile buluşmaktadır.

Görüntü 5. Sergileme tasarımı örneği [21]
(Figure 5. Exhibition design example)

Lonrada'ki Barbican Sanat merkezi için Studio Myerscough ve Cartlidge Levene tasarım stüdyoları tarafından hazırlanan çevresel

tipografik uygulamaları, mekan içinde parlak turuncu renk kombinasyonu ve modern yazı karakteri çarpıcı ve dikkat çekici bir atmosfer yaratmaktadır (Görsel 6). Yön bulmada rehberlik eden ve görsel etki uyandıran tasarımda kullanılan tipografi binanın altı görülecek biçimde kesilerek ön plana çıkarılmıştır. Dolayısıyla kurumsal bir dil birliği içinde ziyaretçilere rehberlik eden ve doğru yönlendiren bilgilendirme tasarımları sanat galerilerinde önemli hale gelmektedir.

Görüntü 6. Sergileme Tasarımı Örneği [22]
(Figure 6. Exhibition Design Example)

7. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Teknolojik gelişmeler, yeni medya uygulamaları, üç boyutlu tasarımlarla birlikte sergileme tasarımı ve uygulamalarında çok sayıda olanaklar söz konusudur. Dolayısıyla sergi tasarımcıları bu olanaklar doğrultusunda yaratıcı, akılda kalıcı, etkileyici, mesajın içeriğine uygun ve estetik değerler çerçevesinde mekan içerisinde mesajı izleyicisine sunma gücüne sahip olmalıdır. Görsel ifade biçimi olarak tipografi her alanda olduğu gibi sergi tasarımlarında da bilgi aktarmak ve görsel bir etki yaratmak için önem arz eder. Sergileme tasarımlarında özellikle sanat galerilerinde ziyaretçilerin dikkatini çekmek, çözüm önerisi sunmak ve etkili bir iletişim kurmak için tipografik sunum yöntemleri iyi bir seçimdir. Başarılı sergileme tasarımı uygulamaları ziyaretçilerin sergi mekanlarında keyifli zaman geçirmesine ve mekanın atmosferi içinde dinamik kalmasına olanak sunar. Son yıllarda verilerin artmasıyla ve bilginin aktarılma biçiminin değerli hale gelmesiyle birlikte sergileme tasarımlarında etkileşimli ve yaratıcı tipografik uygulamalar önemini artırmakta ve geleceğe yön vermede değerli olmaya devam edecektir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Ambrose, G. ve Harris, P., (2014). Grafik Tasarımda Tipografi. Literatür Yayınları.
- [2] Ambrose, G. ve Harris, P., (2017). Görsel Tipografi Sözlüğü. Literatür Yayınları.
- [3] Ambrose, G. ve Harris, P., (2012). Tipografinin Temelleri. Literatür Yayınları.
- [4] Blokland, P.V., (2017). Tipografinin Geleceği. Grafik Sanatlar Üzerine Yazılar: Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu. Sayı: 180.

-
- [5] Canbulat, M.T., (2010). Fuar Standı ve Sergileme Tasarımları. İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi.
- [6] Demir, Ç., (2008). Günümüz Sergileme Tasarımı, Türleri ve Londra'dan Sergileme Tasarımı Örnekleri. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Dergisi. 2:51-65.
- [7] Dur, B.İ., (2011). Çevresel Grafik Tasarımın Uygulama Alanları. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat ve Tasarım Dergisi. 159-178.
- [8] Hasol, D., (2010). Fuar Standı ve Sergileme Tasarımları. İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi.
- [9] Karamustafa, S., (2009). Bilgilendirme Tasarımı: Profesyonellerden görüş. Grafik Tasarım.
- [10] Küçükerman, Ö., (2002). Sergiler, Fuarlar, Standlar ve Yaratıcı Tasarımlar, Fuar Stand Tasarımı. İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi.
- [11] Krauss, R., (1989). Postmodernism's Museum without Walls, Chicago: Contemporary Books.
- [12] Locker, P., (2013). İç Mekan Tasarımında Stand Tasarımı ve Sergileme. Literatür Yayınları.
- [13] Okay, İ., (2015). Sanal Ortamda Üç Boyutlu Sergileme Tasarımı ve Bir Uygulama Çalışması. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Grafik Anasanat Dalı, Sanatta Yeterlik Tezi.
- [14] Sarıkavak, N.K., (2005). Sayısal Tipografi. Başkent Üniversitesi Yayınları, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Ankara: No:1.
- [15] Sarıkavak, N.K., (1997). Tipografinin Temelleri. Doruk Yayınları.
- [16] Uçar, T.F., (2004). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. İnkılap Yayınları.
- [17] Görsel 1. Sergileme Tasarımı Örneği.
<https://www.designboom.com/design/typedynamics-by-jurriaan-schroferlust-12-24-2013/>.
- [18] Görsel 2. Sergileme Tasarımı Örneği.
<https://www.designboom.com/design/typedynamics-by-jurriaan-schroferlust-12-24-2013/>.
- [19] Görsel 3. Sergileme Tasarımı Örneği.
<https://www.pentagram.com/work/exhibitionism-the-rolling-stones/story>.
- [20] Görsel 4. Sergileme Tasarımı Örneği.
<https://studiospass.com/work/typojanchi-typography-biennale/>
- [21] Görsel 5. Sergileme Tasarımı Örneği.
<https://walkerart.org/magazine/educational-tossing-and-turning-26th-international-biennial-of-graphic-design-in-brno>.
- [22] Görsel 6. Sanat Galerisi Yönlendirme Tasarımları.
<https://fontsinuse.com/uses/3248/barbican-arts-centre>.